

Henkivakuutusmatematiikan laskuharjoitus 9, 13.11.2008

Huom. Ke 19.11 ei ole luentoa, 20.11. ei ole harjoituksia.

1. Tarkastellaan vakuutusta, jossa yhtiö korvaa vakuutetulle määrän $S = 100$ kuolinhetkellä, jos vakuutettu kuolee ennen hetkeä $2n = 20$. Vakuutettu on x -ikäinen sopimuksen tekohetkellä ja maksaa vakuutuksen kertamaksuna. Hetkellä n vakuutettu muuttaa vakuutusta siten, että yhtiö maksaa määrän $S/2$ kuolinhetkellä, jos vakuutettu kuolee ennen hetkeä $2n$ ja summan $S/2$ hetkellä $2n$, jos vakuutettu on tällöin elossa. Vakuutusmaksu maksetaan hetkestä n lähtien jatkuvana ja vakiosuuruisena koko vakuutuskauden ajan. Olkoot korkoutuvuus $\delta = 0.04$ ja kuolevuus $\mu = 0.01$ vakioita. Määrää muutoksen jälkeinen maksuintensiteetti.

2. Tarkastellaan yleistä vakuutus sopimusta, johon sisältyy erinäisiä vakuutetun elinaikaan sidottuja korvauksia vakuutuskaudella $[0, n]$ (määräaikaista eläkkeitä, elämänvarakorvauksia, kuolintapauskorvaus). Vakuutettu on x -ikäinen sopimuksen tekohetkellä. Oletetaan, että vakuutusmaksua maksetaan jatkuvasti koko kauden ajan intensiteetillä $\bar{B}$. Vakuutusmaksun perimisestä syntyy vakuutusyhtiölle liikekuluja intensiteetillä $\kappa\bar{B}$ hetkellä $t \in (0, n)$, missä $\kappa \geq 0$ on vakio ja $\bar{B}$ vakuutuksen jatkuva bruttomaksu. Osoita, että bruttovastuuvelka hetkellä $t \in (0, n)$ on sama kuin nettovastuuvelka (vastaten tilannetta, jossa $\kappa = 0$).

3. Jatkuvamaksuisen elämänvaravakuutuksen korvaussumma on $S = 100$. Olkoot kuolevuus $\mu = 0.02$ ja korkoutuvuus $\delta = 0.03$ vakioita ja vakuutuskauden pituus $n = 20$. Vakuutusmaksua maksetaan koko vakuutuskauden ajan intensiteetillä $\bar{B}$. Tässä on otettu korvausten lisäksi huomioon vakuutuksen hoitamisesta aiheutuvat kulut, joita syntyy intensiteetillä $0.1\bar{B}$, sekä vakuutuksen perustamiskustannukset, jotka ovat 9 prosenttia vakuutussummasta S . Määrää $\bar{B}$.

4. Kertamaksuisessa x -ikäiselle otetussa elämänvaravakuutuksessa korvataan hetkellä n summa S , jos vakuutettu on tällöin elossa. Olkoot $i_1, \dots, i_n$ ja μ ensimmäisen ja $i_1^*, \dots, i_n^*$ ja μ^* toisen kertaluvun perusteet, missä i_k ja i_k^* ovat k . vuoden vuosikorkoja. Olkoon $V(k)$ elossa olevan vakuutetun vastuuvelka hetkellä k laskettuna ensimmäisen kertaluvun perusteilla. Kirjoita k . vuoden satunnaisylijäämä ja tämän toisen kertaluvun perusteilla laskettu odotusarvo hetkellä $k - 1$ elossa olevalle vakuutetulle, $k = 1, \dots, n$. Todista, että viimeksi mainittu on

$$(i_k^* - i_k)V(k - 1) + (q_{x+k-1}^* - q_{x+k-1})V(k).$$

5. (jatkoa) Olkoon

$$Y_n = \sum_{k=1}^n (1 + i_{k+1}^*) \cdots (1 + i_n^*) {}_{k-1}p_x^* y_k$$

kumuloitunut ylijäämä hetkeen n mennessä. Olkoon P ensimmäisen ja P^* toisen kertaluvun perusteilla määrätty ekvivalenssiperiaatteen mukainen nettokertamaksu. Osoita, että

$$Y_n = (1 + i_1^*) \cdots (1 + i_n^*)(P - P^*).$$